

การควบคุม การป้องกัน และการแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเลอันเนื่องมาจากน้ำมัน

ในทัศนะกฎหมายระหว่างประเทศ

นางสาวสมพรพรรณ พุทธิพงษ์ธนกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-601-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017277

117 806 119

CONTROL, PREVENTION AND REMEDY TO MARINE POLLUTION
CAUSED BY OIL IN INTERNATIONAL LAW ASPECT

Miss Sompornpun Puttipongtanagon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-601-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การควบคุม การป้องกัน และการแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเล

โดย

นางสาวสมพรพรรณ พุทธิพงษ์ธนกุล

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์

อาจารย์จรณชัย ศัลยพงษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไชวโกล)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์)

.....
(อาจารย์ จรณชัย ศัลยพงษ์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุดารา)

.....
(รองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์)

.....
(อาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สมพรพรรณ พุทธิพงษ์ธนกุล : การควบคุม การป้องกัน และการแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเล
อันเนื่องมาจากน้ำมัน ในทัศนกฎหมายระหว่างประเทศ (CONTROL, PREVENTION AND
REMEDY TO MARINE POLLUTION CAUSED BY OIL IN INTERNATIONAL LAW ASPECT)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ชุมพร บัจจุสานนท์, อ.จรณชัย ศัลยพงษ์, 282 หน้า
ISBN 974-578-601-2

น้ำมัน เป็นปัจจัยอันหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะมลพิษในทางทะเล โดยการรั่วไหลจากเรือในขณะที่
ทำการขนส่งทางทะเล ซึ่งสร้างความเสียหายแก่ระบบนิเวศน์ของสิ่งมีชีวิตในทะเล และชายฝั่งทะเล

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงอนุสัญญาระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้นมาเพื่อแก้ไข
ปัญหาที่เกิดจากมลพิษน้ำมัน คือ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันภาวะมลพิษจากเรือ ค.ศ.
1973 และพิธีสาร ค.ศ. 1978 ที่มีขึ้นเพื่อควบคุมการปล่อยทิ้งน้ำมันที่จะทำให้เกิดมลพิษน้ำมัน อนุสัญญา
ระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงในทะเลหลวงกรณีที่เกิดอุบัติเหตุทำให้เกิดมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1969
และพิธีสาร ค.ศ. 1973 ที่มีขึ้นเพื่อป้องกันผลประโยชน์ชายฝั่งของรัฐชายฝั่ง อนุสัญญาระหว่างประเทศ
ว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่งสำหรับความเสียหาย เนื่องจากภาวะมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1969 และพิธีสาร
ค.ศ. 1976 และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการตั้งกองทุนระหว่างประเทศ สำหรับการชดใช้ความ
เสียหายจากมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1971 และพิธีสาร ค.ศ. 1976 ที่มีขึ้นเพื่อการชดใช้ความเสียหายจาก
มลพิษน้ำมัน โดยศึกษาภายในกรอบของอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ภาค 12 ที่วางหลักเกณฑ์
ทั่วไปถึงสิทธิและหน้าที่ของรัฐในการรักษาภาวะแวดล้อมทางทะเล ตลอดจนศึกษาความเป็นไปได้ของ
ประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาดังกล่าว พันธกรณีของประเทศไทยตามอนุสัญญาและกฎหมาย
ไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อการควบคุม การป้องกัน และการแก้ไขภาวะมลพิษน้ำมัน

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยสมควรเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วย
การป้องกันภาวะมลพิษจากเรือ ค.ศ. 1973 และพิธีสาร ค.ศ. 1978 และอนุสัญญาระหว่างประเทศ
ว่าด้วยการแทรกแซงในทะเลหลวงในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุทำให้เกิดมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1969 และพิธีสาร
ค.ศ. 1973 แต่ไม่สมควรเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่ง สำหรับ
ความเสียหายเนื่องจากมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1969 และพิธีสาร ค.ศ. 1976 และอนุสัญญาระหว่างประเทศ
ว่าด้วยการตั้งกองทุนระหว่างประเทศสำหรับการชดใช้ความเสียหายจากภาวะมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1969
และพิธีสาร ค.ศ. 1976

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

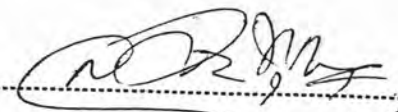
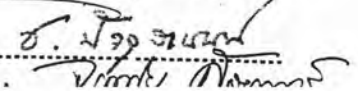
SOMPORN PUN PUTTIPONGTANAGON : CONTROL PREVENTION AND REMEDY TO MARINE POLLUTION CAUSED BY OIL IN INTERNATIONAL LAW ASPECT.
THESIS ADVISOR : Assoc. Prof. Dr.Chumphorn Pachusanond, Lect. Charonchai Salayapong, 282 pages.

Modern maritime transportation and its congestion causing a quantum of oil leakage into the sea to which creates severely damaged to oceanic lines ecology and coastal due to oil.

The objective of this thesis is to seek the solutions and means to be taken by way of studying the concerned Conventions eg. International Convention for the Prevention of Pollution from ships, 1973 Protocol 1978 International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage 1969 and Protocol 1976, International Convention Relating to Intervention on the High Seas in Cases of Oil Pollution Casualties, 1969 and International on the Establishment of an International Fund for Compensation for Oil Pollution Damage, 1971 and Protocol 1976. In order to solve what problems arising out and caused by maritime oil pollution and for solve of Thailand only to accommodate oil herself being listed by which active conventions to join.

Resulting from this studies, the writer explores that the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973 and Protocol 1978 and International Convention Relating to Intervention on the High Seas in Case of Oil Pollution Casualties, 1969 are coping with the solution to solve maritime oil pollution which has been appropriated for Thailand to ratify and being listed under such Convention and Protocols.

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณาของ ท่านรองศาสตราจารย์ ชุมพร บัจจุสานนท์ ที่ให้คำแนะนำปรึกษา และกรุณา รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ท่านอาจารย์จรณชัย ศัลยพงษ์ที่กรุณา รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไชววิไลกุล ท่านผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร. สุรพล สุตารา ท่านรองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์ และท่านอาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์ ที่ได้กรุณา สละเวลาอันมีค่ารับเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรุณาให้ข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณงามวิทย์ ทศนิยานนท์ คุณประเสริฐศิริ สุขวัจนกุล เรือโทสุรินทร์ เจริญวัฒน์ คุณชาญณรงค์ ถึงฝั่ง และคุณชาญวิทย์ อนันกุล ที่ได้กรุณาแนะนำ ข้อมูลและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียน

ผู้เขียนขอขอบคุณ ร.ต.อ.หญิงวิลาวัลย์ ปิตาวรานนท์ ที่มีส่วนสนับสนุนและให้กำลังใจ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนที่ ๆ และเพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจ และผู้มีส่วนช่วยในการพิมพ์ และจัดทำรูปเล่มจนสำเร็จ

ท้ายที่สุด ผู้เขียนหวังว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คงจะมีคุณค่าและประโยชน์อยู่บ้างไม่มากนักน้อย ความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขอมอบให้บิดา มารดา ผู้ได้อบรมเลี้ยงดู และให้โอกาส ในการศึกษา และสนับสนุนให้ผู้เขียนศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิต ณ สถาบันแห่งนี้ บูรพาจารย์ ผู้ให้ความรู้และความเมตตาต่อผู้เขียนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนข้อบกพร่องใด ๆ ผู้เขียนขอน้อมรับได้แต่เพียงผู้เดียว

สมพรพรรณ พุทธิพงษ์ธนกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทนำ.....	ฌ
ความสำคัญของสภาพปัญหา.....	ฌ
ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	ท
วิธีการศึกษาวิจัย.....	ท
สมมุติฐานของการศึกษา.....	ท
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	ฒ
บทที่ 1. แหล่งที่มา ความเสียหาย และกรรมวิธีในการกำจัดมลพิษทางทะเล	
อันเนื่องมาจากน้ำมัน.....	1
1. แหล่งที่มาของภาวะมลพิษทางทะเล เนื่องจากน้ำมัน.....	1
1.1 การปล่อยน้ำมันลงสู่ทะเลโดยประเทศชายฝั่งทะเล.....	2
1.2 การรั่วไหลของน้ำมันจากกิจการใต้ทะเล.....	2
1.3 การรั่วไหลของน้ำมันจากเรือ.....	4
1.3.1 การปล่อยน้ำมันลงสู่ทะเลโดยจงใจ.....	5
1.3.2 การเกิดอุบัติเหตุทางเรือ.....	8
2. ผลกระทบและความเสียหายต่อทะเลที่เกิดจากน้ำมัน.....	11
2.1 ผลกระทบทางเคมีต่อน้ำทะเล.....	11
2.2 ผลกระทบทางกายภาพ.....	12
2.3 ผลกระทบทางชีวภาพ.....	12
3. กรรมวิธีในการกำจัดน้ำมันในทะเล.....	14
3.1 การใช้ Boom.....	14
3.2 การเก็บกวาด.....	15

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 การใช้สารดูดซึม.....	15
3.4 การเผา.....	15
3.5 การใช้สารเคมี.....	15
3.6 การทำให้จมลงใต้น้ำ.....	16
3.7 การปล่อยให้ระเหยไปเอง.....	17
2. หลักการ และวัตถุประสงค์ของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการควบคุม การป้องกัน และการแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเลอันเนื่องมาจากน้ำมัน.....	18
1. หลักกฎหมายทั่วไปเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐในการรักษา สิ่งแวดล้อมทางทะเล.....	21
1.1 หลักการละเว้นการใช้สิทธิของตนในทางที่ก่อให้เกิดความ เสียหายแก่ผู้อื่น.....	22
1.2 การใช้สิทธิของตนเกินสมควรแก่เหตุจนก่อให้เกิดความ เสียหายแก่ผู้อื่น.....	26
2. อนุสัญญาระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุมการป้องกัน และแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเลอันเนื่องมาจากน้ำมัน.....	28
2.1 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ., 1982 ภาค 12.....	28
2.2 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันภาวะมลพิษทางทะเล อันเนื่องมาจากน้ำมัน ค.ศ. 1954 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1962 และ ค.ศ. 1969.....	32
2.3 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันภาวะมลพิษทางทะเล จากเรือ ค.ศ. 1973 และพิธีสาร ค.ศ. 1978.....	34
2.4 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่ง สำหรับ ความเสียหายเนื่องจากภาวะมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1969.....	37
2.5 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงในทะเลหลวง ในกรณีที่เกิดความเสียหายจากภาวะมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1969.....	38

2.6	อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการตั้งกองทุนระหว่างประเทศ สำหรับการชดใช้ความเสียหายจากภาวะมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1971	39
3.	อนุสัญญาระดับภูมิภาคเกี่ยวกับการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขภาวะมลพิษ ทางทะเลอันเนื่องมาจากน้ำมัน.....	41
บทที่ 3.	วิเคราะห์โครงสร้างอนุสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับการควบคุม การป้องกัน และการแก้ไขภาวะมลพิษเนื่องจากน้ำมัน.....	45
1.	หลักเกณฑ์ทั่วไปตามอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ภาค 12 ในการควบคุม การป้องกัน และการแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเล เนื่องจากน้ำมัน.....	45
1.1	การแบ่งแยกอำนาจในการควบคุม การป้องกัน และแก้ไขภาวะมลพิษ ทางทะเล เนื่องจากน้ำมัน.....	46
1.1.1	อำนาจของรัฐที่เรือชกธงต่อเรือที่ชกธง หรือจดทะเบียน ในประเทศของตนเอง.....	48
	ก. การออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเพื่อควบคุมเรือ	49
	ข. การตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความผิด ของเรือที่ชกธงของตนเอง.....	51
	ค. ลงโทษเรือที่ชกธงของรัฐตนเอง.....	51
1.1.2	อำนาจของรัฐท่าจอดเรือต่อเรือต่างประเทศ.....	51
	ก. การตรวจสอบเรือต่างประเทศที่จอดในท่าเรือ	52
	ข. การดำเนินคดีและหยุดเรือ.....	53
1.1.3	อำนาจของรัฐชายฝั่งต่อเรือต่างประเทศที่ผ่านเข้ามา ในน่านน้ำประเทศของตน.....	54
	ก. การออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในการ ควบคุมป้องกันมลพิษทางทะเล.....	56
	ข. การตรวจสอบเรือ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ เกี่ยวกับการควบคุมการ ป้องกันภาวะมลพิษที่บังคับใช้ในน่านน้ำของตน....	59

สารบัญ (ต่อ)

ค.	การดำเนินคดี และยึด เรือต่างประเทศ ที่ละเมิดกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการควบคุมป้องกันมลพิษทางทะเล.....	60
1.2	การแบ่งแยกการใช้อำนาจในการควบคุม ป้องกัน และแก้ไข ภาวะมลพิษทางทะเล เนื่องจากน้ำมัน.....	60
1.2.1	การแข่งขันในการใช้อำนาจของรัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการควบคุมป้องกัน และแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเล เนื่องจากน้ำมัน.....	61
1.2.2	อำนาจเด็ดขาดในการดำเนินคดีกับ เรือที่ก่อให้เกิด ภาวะมลพิษทางทะเล.....	64
2.	หลักเกณฑ์ เฉพาะตามอนุสัญญา เฉพาะที่ เกี่ยวกับการควบคุม การป้องกันและ การแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเล เนื่องจากน้ำมัน.....	68
2.1	การควบคุม การป้องกัน การปล่อยทิ้งน้ำมันลงสู่ทะเล.....	69
2.2	การเข้าไปดำเนินการป้องกัน แก้ไข และกำจัดภาวะมลพิษ ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุขึ้นในทะเลหลวง.....	87
2.3	การจ่ายค่าทดแทนความเสียหายที่เกิดจากมลพิษน้ำมัน.....	91
2.3.1	การรับผิดชอบของ เจ้าของ เรือที่ก่อให้เกิดความเสียหาย.....	92
2.3.2	การตั้งกองทุนระหว่างประเทศ เพื่อการชดใช้ความ เสียหายที่เกิดจากมลพิษน้ำมัน.....	97
บทที่ 4.	วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากกฎหมายระหว่างประเทศต่อประเทศไทยในกรณีที่ ประเทศไทย เข้า เป็นภาคีของอนุสัญญาระหว่างประเทศ เกี่ยวกับการควบคุม การป้องกัน และการแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเล เนื่องจากน้ำมัน.....	107

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
1. ผลดีและผลเสียของการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาระหว่างประเทศ ว่าด้วยการป้องกันภาวะมลพิษจากเรือ ค.ศ. 1973 และพิธีสาร (ค.ศ. 1978 การป้องกัน และการแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเล เนื่องจากน้ำมัน.....	107
2. วิเคราะห์ผลดีและผลเสียของการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาระหว่าง ประเทศว่าด้วยการแทรกแซงกรณีที่เกิดอุบัติเหตุในทะเลหลวงทำให้ เกิดภาวะมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1969.....	116
3. วิเคราะห์ผลดีและผลเสียของการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาระหว่างประเทศ ว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่ง เนื่องจากความเสียหายจากภาวะมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1969 พิธีสาร ค.ศ. 1976 และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วย การตั้งกองทุนระหว่างประเทศ สำหรับการชดใช้ความเสียหายจาก ภาวะมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1971 และพิธีสาร ค.ศ. 1976.....	118
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	126
บรรณานุกรม.....	133
ภาคผนวก.....	138
ประวัติผู้เขียน.....	282

บทนำ

ความสำคัญของสภาพปัญหา

ในปัจจุบัน น้ำมัน (Oil) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สร้างปัญหาภาวะมลพิษทางทะเล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการผลิต การขนส่ง และการใช้น้ำมันที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะในกิจการขนส่งทางทะเล จากการผลิตและการขนส่งน้ำมันทางทะเลที่มากขึ้น จำนวนเรือบรรทุกน้ำมันเพิ่มมากขึ้น และขนาดของเรือที่ใหญ่ขึ้น ในระหว่างการปฏิบัติงานของเรือบรรทุกน้ำมันมีโอกาสที่จะเกิดการรั่วไหลของน้ำมันที่ขนถ่าย และการเกิดอุบัติเหตุขึ้นกับเรือบรรทุกน้ำมัน ย่อมจะมีมากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการเกิดอุบัติเหตุครั้งสำคัญ ๆ ที่สร้างความเสียหายอย่างมหาศาลแล้วหลายครั้ง ปัญหาที่สำคัญคือเกิดจากการปล่อยทิ้งน้ำมันโดยจงใจ น้ำมันที่ไหลลงสู่ทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำมันที่สลายตัวยาก (Persistent Oil) จะสร้างปัญหามลพิษที่รุนแรงกว่าน้ำมันที่สลายตัวย่าง่าย (Non-Persistent Oil) ซึ่งปัญหามลพิษภาวะแวดล้อมทางทะเล เนื่องจากน้ำมันจะมีผลกระทบต่อเพื่อนประเทศต่าง ๆ เพราะความกว้างใหญ่ของท้องทะเล ซึ่งผลกระทบจากมลพิษน้ำมันจะติดต่อเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่จะให้ประเทศหนึ่งประเทศใดทำหน้าที่ดูแลรักษาความสมดุลและความสะอาดของท้องทะเลเพียงประเทศเดียว ประเทศต่าง ๆ ตลอดจนองค์การระหว่างประเทศ ต่างก็มีความเห็นว่า การที่จะรักษาสภาพแวดล้อมทางทะเลไว้ได้ จะต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างประเทศ

มาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศได้ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากภาวะมลพิษน้ำมัน โดยเฉพาะมลพิษน้ำมันที่มาจากเรือซึ่งกฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้มีจุดมุ่งหมายอยู่ 4 ประการคือ

1. การให้หรือจำกัดการปล่อยทิ้งน้ำมันจาก เรือในลักษณะที่จะก่อให้เกิดมลพิษขึ้น
2. การป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ของเรือ ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดการรั่วไหลของน้ำมันจำนวนมาก
3. การขจัดหรือป้องกันบรรเทามลพิษน้ำมันอันเกิดจากอุบัติเหตุของเรือ
4. กำหนดความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากมลพิษน้ำมัน

อนุสัญญาระหว่างประเทศที่จำกัดการปล่อยทิ้งน้ำมันในลักษณะที่จะก่อให้เกิดมลพิษ คือ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันภาวะมลพิษจากเรือ ค.ศ. 1973 และพิธีสาร ค.ศ. 1978 ซึ่งมาตรการในการป้องกันควบคุมมลพิษน้ำมันอยู่ในภาคผนวกที่ 1 อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อการป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ของเรือ คืออนุสัญญาว่าด้วยข้อบังคับระหว่างประเทศสำหรับป้องกันเรือโดนกันในทะเล ค.ศ. 1972 อนุสัญญาระหว่างประเทศที่มีขึ้นเพื่อการจัดป้องกัน หรือบรรเทาความเสียหายจากมลพิษน้ำมัน คือ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงในทะเลหลวงในกรณีที่เกิดความเสียหายจากภาวะมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1969 และพิธีสาร ค.ศ. 1973 อนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการกำหนดความรับผิดชอบต่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมัน คืออนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่งสำหรับความเสียหายจากภาวะมลพิษทางทะเลจากน้ำมัน ค.ศ. 1969 และพิธีสาร ค.ศ. 1976 และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการตั้งกองทุนระหว่างประเทศสำหรับการชดใช้ความเสียหายจากภาวะมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1971 และพิธีสาร ค.ศ. 1976

นอกจากอนุสัญญาระหว่างประเทศเหล่านี้ซึ่งวางหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับปัญหาภาวะมลพิษน้ำมันจากเรือโดยตรงแล้ว อนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ก็ได้วางหลักเกณฑ์อย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับอำนาจของรัฐต่าง ๆ ในอันที่จะกำหนดมาตรการเพื่อการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขภาวะมลพิษจากเรือเอาไว้เช่นกัน ซึ่งย่อมจะรวมถึงมลพิษน้ำมัน และอนุสัญญากฎหมายทะเลมีความสัมพันธ์กับอนุสัญญาระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวกับมลพิษน้ำมัน อีกทั้งยังยอมรับการมีอยู่ของอนุสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าว

ปัญหาภาวะมลพิษน้ำมันที่เกิดขึ้นจากเรือในน่านน้ำไทยมีเพิ่มมากขึ้น ตามปริมาณเรือที่เดินทาง เข้าออกตามท่าเรือในที่ต่าง ๆ ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการเพื่อการควบคุมป้องกันภาวะมลพิษน้ำมัน ตลอดจนการที่จะแก้ไขความเสียหายจากมลพิษน้ำมันที่เกิดขึ้น

ดังนั้น การศึกษาถึงหลักเกณฑ์และมาตรการตามอนุสัญญากฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการป้องกัน การควบคุม และการแก้ไขภาวะมลพิษน้ำมันดังกล่าว ตลอดจนความเป็นไปได้ของการ เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาระหว่างประเทศเหล่านั้น เพื่อที่จะ เป็นแนวทางในการที่จะแก้ไขปัญหามลพิษน้ำมันในประเทศไทย

ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

จะเป็นการศึกษาถึงหลักเกณฑ์ในอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ภาค 12 ในส่วนของการป้องกันการควบคุมภาวะมลพิษทางทะเลจากเรือ เพื่อให้ทราบถึงขอบเขตอำนาจของรัฐต่าง ๆ ตามอนุสัญญากฎหมายทะเลที่จะป้องกันการควบคุมภาวะมลพิษจากเรือ และศึกษาถึงหลักเกณฑ์ในอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับภาวะมลพิษน้ำมันทั้ง 4 ฉบับ และผลดี-ผลเสียของอนุสัญญาที่จะมีถ้าหากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาเหล่านี้

วิธีการศึกษาวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาข้อมูลที่ได้จากเอกสารตำราทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ พร้อมทั้งวิเคราะห์ท่อนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษน้ำมันทั้ง 4 ฉบับ กฎหมายภายในของประเทศไทย ข้อเท็จจริงของเรือพาณิชย์ของไทย และวิธีการปฏิบัติในการเดินเรือที่มีอยู่ของไทย เพื่อหาผลกระทบที่จะเกิดกับประเทศไทยเพื่อพิจารณาว่าสมควรที่จะเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาเหล่านี้หรือไม่

สมมุติฐานของการศึกษา

การที่จะควบคุม ป้องกัน และแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเล โดยอาศัยแนวทางของอนุสัญญาระหว่างประเทศ ประเทศไทยควรเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันภาวะมลพิษจากเรือ ค.ศ. 1973 และพิธีสาร ค.ศ. 1978 เพื่อการที่จะควบคุมการเกิดมลพิษน้ำมัน ควรเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงในทะเลหลวง กรณีที่เกิดอุบัติเหตุที่ทำให้เกิดมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1969 และพิธีสาร ค.ศ. 1973 เพื่อป้องกันมลพิษน้ำมันไม่ให้สร้างความเสียหายแก่ชายฝั่งของประเทศไทย และควรเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยความรับผิดชอบแห่งสำหรับความเสียหายที่เกิดจากมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1969 และพิธีสาร ค.ศ. 1976 และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการตั้งกองทุนระหว่างประเทศ เพื่อชดเชยความเสียหายจากภาวะมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1971 และพิธีสาร ค.ศ. 1976 เพื่อให้มีการจ่ายค่าทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากมลพิษน้ำมัน และค่าใช้จ่ายในการทำความสะอาดคราบน้ำมัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ในปัจจุบัน ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับมลพิษน้ำมัน ในขณะที่ในระดับประเทศ ได้มีการกำหนดอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน การควบคุม และการแก้ไขภาวะมลพิษน้ำมัน ซึ่งเป็นแนวทางที่หลายประเทศใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติ ดังนั้น การนำอนุสัญญาดังกล่าวมาศึกษาวิเคราะห์ จะได้ประโยชน์ในการที่จะพิจารณาถึงข้อดี-ข้อเสียของการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาดังกล่าว และพันธกรณีของประเทศไทยตามอนุสัญญา เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาว่า ประเทศไทยสมควรเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฉบับต่าง ๆ ดังกล่าวหรือไม่ เพื่อที่จะใช้เป็นมาตรการทางกฎหมายในอันที่จะควบคุม ป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเล เนื่องจากน้ำมัน